

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka 62.

Vydána dne 15. července 1925.

Obsah: 159. Nařízení o změně vysvětlivek k saz. čís. 625 celního sazebníku (dehtové barvy).

159.

Vládní nařízení

ze dne 8. července 1925.

o změně vysvětlivek k saz. čís. 625 celního sazebníku (dehtové barvy).

Vláda republiky Československé nařizuje podle článku V. zákona ze dne 13. února 1906, č. 20 ř. z., a zák. čl. LIII/1907 o celním sazebníku:

Čl. I.

Vysvětlivky k saz. čís. 625 se zrušují a nahrazují tímto zněním:

Barvy.

S. č. 625.

Vysvětlivky. 1. Dehtová barviva jsou organické chemické látky, odvozené téměř výhradně z cyklických sloučenin řady aromatické. Surovinou pro tyto sloučeniny je dehet, získaný suchou destilací kamenného uhlí. V obchodě vyskytují se pevné (v krystalech, kousecích, prášku), ve způsobě pasty nebo tekuté, a to buď čisté nebo s přísadou různých látek, které dodávají dehtovým barvivům žádanou barevnou intenzitu.

2. (1) Dehtová barviva možno dělit buď podle chemické povahy nebo podle způsobu vybarvování.

(2) Podle chemické povahy dělí se dehtová barviva na barviva sirná, azová, anthrachinonová a ostatní.

(3) Barviva sirná vyrábějí se tavením ústrojných látek se sírou, sírníkem sodným nebo s polysulfidy.

(4) Barviva azová obsahují zvláštní atomovou skupinu t. zv. azovou ($-N=N-$).

(5) Barviva anthrachinonová jsou odvozena od anthrachinonu. Sem patří barviva nazývaná dříve alizarinová a anthracenová.

(6) K barvivům ostatním patří barviva, která svým chemickým složením nepatří k barvivům sirným, azovým nebo anthrachinonovým, jako na př. barviva trifenylmethanová a j. v.

3. Pomůckou při celním projednávání dehtových barviv jsou obchodní názvy, jimiž továrny jednotlivé skupiny dehtových barviv zpravidla trvale označují. Nejdůležitější tovární značky dehtových barviv jsou obsaženy v seznamu, dodaném celním úřadům.

4. (1) Chemicky možno zjistit sazební povahu dehtových barviv takto:

(2) Malá část zkoušeného barviva povaří se s vodou a poté přičiní se několik kapek kyseliny solné. Sirná barviva vyvíjejí při tom zpravidla sirovočků.

(3) Některá sirná barviva však tuto reakci nedávají. V tom případě nutno zkoušet, zda barvivo ve vodném roztoku sírníku sodného vybarvuje na stálo nemořenou a nemercerovanou bavlnu. K tomu cíli připraví se v malé kádince z malého množství barviva a z vodného roztoku sírníku sodného barvicí lázeň, jež musí být čirá. Do této lázně vnoří se proužek nemořený a nemercerovaný bavlněný tkaniny, který se v ní ponechá za varu a za stálého míchání po dvě minuty. Obarvená tkanina vypere se pak několikrát vodou a mýdlem. Zůstane-li proužek bavlněné tkaniny na stálo obarven a je-li zkoušené barvivo ve vodě nerozpustné, jde o barvivo sirné.

(4) U dehtových barviv ve vodě rozpustných nutno provést ještě další dvě zkoušky:

a) Do vodného roztoku zkoušeného barviva vloží se proužek bavlněné tkaniny a povaří se. Je-li tkanina vybarvena, není zkoušené barvivo sirné. (Je to barvivo azové nebo jiné, přímo vybarvující.)

b) Nevybarví-li se při této zkoušce proužek bavlněné tkaniny, přidá se do vodného roztoku zkoušeného barviva něco kuchyňské nebo Glauberovy soli, v níž se bavlněná tkanina povaří. Je-li tkanina vybarvena, není zkoušené barvivo sirné. (Je to barvivo azové nebo jiné t. zv. solné.)

(5) Nebyla-li při obou předchozích zkouškách bavlněná tkanina vybarvena, rozpustíme barvivo ve vodě, přidáme několik kapek kyseliny sírové a povaříme s vlněnou přízí. Je-li příze vybarvena, nejedná se o barvivo sirné, nýbrž jde o kyselé barvivo z jiných skupin.

(6) Zůstane-li bavlněná tkanina nebo vlněná příze při těchto třech zkouškách nezbarvena nebo patrně slaběji zbarvena, než z lázně sírníku sodného, patří zkoušené rozpustné barvivo k barvivům sirným.

(7) Sirná barviva dělí se na dvě skupiny: sirné černí a sirná barviva pestrá.

(8) Sirné černí jsou barviva sirná ve vodě buď z části nebo povětšinou zcela nerozpustná, barvy sytě černé. Přicházejí do obchodu ve způsobě černého prášku, pasty nebo tekuté. Obsahují-li přísadu Glauberovy, kuchyňské nebo jiných solí, mají odstín více či méně šedý. Se zředěnou kyselinou solnou vyvíjejí sirovočků. V roztoku sírníku sodného vybarvují bavlněnou tkaninu sytě černě.

(9) Zkouška na rozpoznání sirných černí od tmavých odstínů pestrých sirných barviv (tmavomodré, tmavozelené a pod.) provádí se takto: 1 g barviva rozpustí se se 2 g sírníku sodného ve 100 cm³ destilované vody a kapka tohoto roztoku nanese se na bílý filtrační papír. Vznikne-li černá skvrna, je barvivo sirná čern. V případech pochybných je nutno vybarvit proužek bavlněné tkaniny v barvicí lázni, obsahující 10% zkoušeného barviva (počítáno na váhu upotřebené tkaniny) ve dvacetinásobném množství vody. Vybarví-li se tkanina sytě černě, jde o sirnou

čern; jinak nutno zkoušené sirmé barvivo pokládati za pestré.

5. (1) Nebylo-li zkoušené barvivo zjištěno jako s i r n é, dlužno zkoušeti na barviva a z o v á. Zkouška zakládá se na význačné vlastnosti těchto barviv, že se redukovadly rozkládají, následkem čehož (na rozdíl od jiných dehtových barviv) nenabývají oksylčením (vzduchem nebo roztokem persíranu sodného) již původní barvy.

(2) Zkouška na azová barviva provádí se jednak s bavlněnou tkaninou, jednak s vlněnou přízí.

a) Malá část zkoušeného barviva rozpustěného ve vodě, k níž bylo přidáno kuchyňské nebo Glauberovy soli, povaří se po několik minut v malé kádince s proužkem bavlněné tkaniny (nemořené a nemercované). Nato vytáhne se tkanina z lázně a vypere důkladně ve studené vodě.

b) Druhá část zkoušeného barviva rozpustí se ve vodě, k níž bylo přidáno několik kapek kyseliny sírové. V tomto roztoku povaří se obdobně jako u bavlněné tkaniny kousek vlněné příze, která po vyjmutí vypere se ve studené vodě.

(3) Je-li bavlněná tkanina nebo vlněná příze vybarvena, vnoří se do roztoku formaldehydsulfoxylátu sodného za varu nasyceného a vaří se asi 10 minut. Nastane-li úplné odbarvení, vypere se vyjmutá tkanina a příze ve studené vodě a skropí nasyceným roztokem persíranu sodného. Neobjeví-li se původní zbarvení (t. j. neobjeví-li se vůbec zbarvení nebo objeví-li se zbarvení jiné), je zkoušené barvivo a z o v é.

(4) Není-li při zkoušce uvedeně pod a) a b) zkoušená bavlněná tkanina a vlněná příze vybarvena, nebo objeví-li se při zkoušce persíranem sodným původní zbarvení, nejde o barvivo azové a nutno ve zkoušce pokračovati na barviva anthrachinonová.

(5) Podotknuto budiž, že jako barviva azová chovají se též nitrované zásady barviv saz. čísla 622, které samy o sobě vybarvují vlnu v kyselé lázni žluté nebo oranžové a jichž se užívá jako vyvíjecích barev k výrobě t. zv. ledových barviv k barvení bavlny. V takových případech dlužno vyžádati si posudek chemicko-technické zkušebny finanční správy v Praze.

6. (1) Barviva anthrachinonová dovážejí se ve způsobě prášku nebo pasty. Jsou to barviva, která se snadno rozpouštějí ve studené nebo horké vodě, po případě ve vodě, k níž bylo přičiněno něco málo sodného louhu. Jich význačnou vlastností je, že dávají zahříváním v alkalickém roztoku formaldehydsulfoxylátu sodného zbarvené roztoky.

(2) Zkouška na ně provádí se takto: Do pokusné barvicí lázně, připravené z malé části barviva a okyselené několika kapkami kyseliny octové, vnoří se kus normální zkušební bavlněné tkaniny, potištené různými kovovými mořidly (kterou možno objednat u chemicko-technické zkušebny finanční správy v Praze) a kapalina zahřívá se po 10 minut přibližně do varu. Nato vypere se vyjmutá bavlněná tkanina nejprve studenou vodou a poté vřelým roztokem mýdlovým. Zůstanou-li mořené pruhy zkušební tkaniny na stálo vybarveny, je zkoušené barvivo barvivem anthrachinonovým.

7. (1) Podle způsobu vybarvování dělí se dehtová barviva na zásaditá, kyselá, barviva vybarvující přímo bavlnu, mořidlová, vyvíjecí a kypová.

(2) Barviva kypová (vyjma indigo) patří podle chemického složení buď do skupiny barviv s i r n ých nebo anthrachinonových nebo ostatních. Jsou to barviva ve vodě nerozpustná, vyznačující se tím, že ve vodě nerozpustné barvivo mění se odkysličením

(redukci) na sloučeninu rozpustnou v alkaliích, která pak oksylčením mění se zase v původní nerozpustné barvivo. Vzhledem k této vlastnosti možno kypových barviv použití k barvení pouze ve způsobě kyp, t. j. roztoků redukovaných barviv v alkalickém prostředí.

(3) Zkouška na kypová barviva provádí se takto: Něco zkoušeného barviva rozpouští se po ¼ hodiny za stálého míchání v 50 cm³ formaldehydsulfoxylátu sodného, k němuž bylo přičiněno 5 cm³ sodného louhu, hutnoty 1.3. Nato roztok barviva se zfiltruje a do filtrátu (kypy) vnoří se proužek bavlněné tkaniny, který se ponechá v kypě po několik minut za mírného zahřívání. Z kypy vyjmutá bavlněná tkanina se vypere studenou vodou a skropí se nasyceným roztokem persíranu sodného. Objeví-li se syté vybarvení, je zkoušené barvivo kypové.

8. (1) V pochybných případech budiž vyžádán posudek chemicko-technické zkušebny finanční správy v Praze.

(2) Stran postupu při vylívání dehtových barviv podle ceny viz § 8 (uh. § 9) prov. předp.

(3) Ohledně umělého indiga viz 2. vysvětlivku k saz. čís. 162.

(4) Deriváty umělého indiga (indigosol a pod.) bez přísad, č. 162; s přísadou jiných látek podle jich sazební povahy.

9. (1) Deriváty suché destilace kamenouhelného dehtu rozumí se suroviny, získané destilací kamenouhelného dehtu, a zboží z nich dalším čištěním neb chemicky vyrobené, vyjma veškerá k č. 625 patřící dehtová barviva.

(2) Deriváty suché destilace kamenouhelného dehtu k jiným účelům než k výrobě dehtových barviv nemají nároku na výhodu uvedenou v poznámce k č. 625 a dlužno je vylívati podle jejich sazební povahy.

(3) Podmínky pro bezcelný dovoz derivátů v řízení dovolovacím viz § 2 (uh. § 3) prov. předp.

(4) Dehtová barviva s přísadou albuminu, glycerinu, kaseinu, lepku, mýdla, oleje, pojidel (klihat, klovatiny, slizu tragantového a vyziny), pokostu olejového, tuku, vosku a pod., potom tiskařské barvy a podobné přípravky, jež obsahují dehtová barviva, č. 626.

(5) Dehtová barviva s přísadou soli kuchyňské, soli Glauberovy nebo obou do 50%, s. č. 625; s přísadou těchto solí větší než 50% podle jich sazební povahy.

(6) Dehtová barviva s přísadou cukru, č. 132.

(7) Lihové roztoky dehtových barviv (bez přísady pryskyřice), č. 108 d.

(8) Dehtová barviva s přísadou lakových pokostů, č. 624.

(9) Dehtová barviva ve spojení s mastnými kyselinami, č. 626.

Čl. II.

Nařízení toto nabývá účinnosti dnem vyhlášení. Provéstí je ukládá se ministru financí.

Švehla v. r.

Dr. Beneš v. r.

Bečka v. r.

Stříbrný v. r.

Dr. Hodža v. r.

Šrámek v. r.

Malypetr v. r.

Novák v. r.

Srba v. r.

Dr. Winter v. r.

Dr. Markovič v. r.